

Životné prostredie

REVUE PRE TEÓRIU A TVORBU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

ROČNÍK XXXVIII

1/2004

Obsah

J. Machovec: Květiny v živote človeka	5
D. Krajčovičová: Kvetiny ako integrujúci prvok exteriéru a interiéru	9
T. Kuřková: Uplatnění rostlin v různých typech interiérů	12
A. Jakábová: Původ a genetické centrá interiérových rostlin	18
D. Košťál: Symbióza s bytovými rastlinami	21
M. Valšíková: Úžitkové rastliny v obytnom prostredí	27
I. Tomaško: Sempervirenty v zimných záhradách	32
Z Bedrna: Substráty pre rastliny v nádobách	36
L. Feriancová: Hydropónia – nová technológia pestovania rastlín v interiéroch	40
J. Kuba: Ruže v interiéri	44
J. Lužný: Frézie – provoní domov, potěší oči i duši	46
Tribúna	
H. Broumová, E. Pecharová: Vliv chemických parametrů vod Velké podkrušnohorské výsypky na jejich oživení	48
Kontakty	
I. Drobny: Záhradnícke vzdelávacie centrum na Strednej záhradníckej škole v Piešťanoch	51
Aktuality	
T. Kuřková: Změny v sortimentu okrasných interiérových rostlin v ČR	3

Rastliny v obytnom prostredí

Obytné prostredie je typom prostredia, v ktorom človek môže relatívne najslabodnejšie uskutočňovať svoje individuálne predstavy o uspokojovaní základných potrieb, od kultúry bývania a spôsobu regenerácie síl až po najužšie sociálne väzby v rámci rodiny či okruhu priateľov. Toto prostredie tvorí najčastejšie byt či dom a príslušný obytný exteriér v podobe terasy alebo okrasnej záhrady. Reakciou na čoraz väčšie odprírodnenie a dehumanizáciu životného prostredia, najmä v mestách, je vnášanie živých prvkov do obytných priestorov, či už domácich zvierat, alebo okrasných rastlín. Pestovanie rastlín v záhradách, domoch a bytoch navodzuje ilúziu prírody a rôzne zmyslové zážitky a asociácie s ňou spojené. Odborníci z oblasti pestovania okrasných rastlín preto používajú častejšie záhradnícky termín kvety, resp. kvetiny, ktorý viac vystihuje úlohu rastliny ako estetického objektu, zohľadňuje však aj jej pestovateľské vlastnosti a spôsob použiteľnosti. Zo záhradníckeho hľadiska je termín kvetina nadradený pojmu rastlina.

Rastliny v obytných interiéroch a exteriéroch plnia predovšetkým kultúrno-estetickú, architektonickú a psychologickú funkciu. V súčasnosti sa do popredia dostáva aj ich úžitková funkcia v súvislosti s pestovaním esteticky atraktívnych druhov liečiviek, korenín, zeleniny a ovocia v bytoch, na balkónoch a terasách. Hygienická funkcia, najmä v zmysle účinného ovplyvňovania kvality ovzdušia v interiéroch, je témou, ktorá sa pertraktuje skôr na všeobecnej úrovni. Výsledky výskumu aplikácie týchto poznatkov v rôznych typoch interiérov a komplexné zhodnotenie v súvislosti s negatívnymi účinkami rastlín (produkciami alergénov, obsahom jedovatých látok) nie sú ešte dostatočne známe.

Prostredie, do ktorého sa rastliny aranžujú, je zväčša umelo vytvorené, so špecifickými tepelnými, svetelnými, klimatickými a pôdnymi podmienkami. Preto sa v ňom spravidla uplatňujú cudzokrajné druhy. Na optimálnu dlhodobú existenciu rastliny v konkrétnom prostredí treba zabezpečiť čo najväčšiu zhodu nárokov vyplývajúcich z vlastností jej pôvodného areálu s vlastnosťami typu interiéru. Viaceré skupiny rastlín vyžadujú nízke zimné teploty a vyššiu vzdušnú vlhkosť, tieto nároky obmedzujú ich uplatnenie v bežnom interiéri. Pestujú sa preto v špecifických typoch prostredia, napríklad v sklenených vitrínach, floráriách, predsađených oknách či zimných záhradách, ktorých predchodcami boli oranžérie. Zimné záhrady, okrem toho, že sú atraktívnym rozšírením interiéru, môžu byť aj vhodným spojovacím prvkom s exteriérom, napríklad so strešnou záhradou.

V obytnom prostredí sa rastliny najčastejšie pestujú v rôznych dekoratívnych nádobách, kontajneroch, resp. vyvýšených záhonoch s nepriepustným podložíom. Substrát v nádobe nie je pôda v prírodnom ponímaní – je to umelo vytvorená zmes minerálnych a organických komponentov, resp. hydroponické prostredie, ktoré predstavuje progresívnu modernú pestovateľskú technológiu.

Rastliny majú schopnosť vytvoriť z obytného priestoru oázu pokoja, harmónie a krásy – túto službu poskytujú človeku už veľmi dlhý čas. Ostáva na ňom, aby im to oplatil – zabezpečením optimálnych podmienok a starostlivosťou. Alebo aj príspevaním k ochrane a zveľadovaniu ich pôvodných biotopov.

Dagmar Štefunková, Anna Jakábová

- M. Potočková:** Jubilejná konferencia o životnom prostredí v Povážskej Bystrici 53
- D. Štefunková, M. Círanová:** Register použitých latinských a slovenských botanických názvov rastlín 54

Contents

- J. Machovec:** Flowers in Human Life 5
- D. Krajčovičová:** Flowers as an Integration Element of Exterior and Interior 9
- T. Kuřková:** Application of Plants in Different Types of Interior 12
- A. Jakábová:** Origin and Genetic Centres of Indoor Plants 18
- D. Košťál:** Symbiosis of Indoor Plants 21
- M. Valšíková:** Utility Plants in Dwellings 27
- I. Tomaško:** Evergreen (Evergreen Woody Plants) in Conservatories 32
- Z. Bedrna:** Substratums of Plants in Pots 36
- L. Feriancová:** Hidroponics – New Technology of Cultivating Indoor Plants 40
- J. Kuba:** Roses in Interior 44
- J. Lužný:** Freesia – Perfumes Home, delights Eyes and Souls 46

Tribune

- H. Broumová, E. Pecharová:** Chemical Parameters of Surface Waters from Velká Podkrušnohorská Stock Pile 48

Contacts

- I. Drobny:** Gardening Training Centre in Piešťany 51

News

- T. Kuřková:** Changes in the Assortment of Decorative Interior Plants in the CR 3
- M. Potočková:** Jubilee Conference on the Environment in Povážská Bystrica 53
- D. Štefunková, M. Círanová:** Register of used Latin and Slovak Botanical Names of Plants 54

Plants in residential environment

Residential environment is the type of environment where man can relatively freely realize his individual ideas about satisfying his basic needs, starting with culture of dwelling and mood of strength regeneration up to the narrowest social connections within the family or among friends. Most frequently this environment is the flat or house and contiguous residential exterior as terraces or decorative gardens. The introduction of living elements into residential environments (domestic animals or decorative plants) is the reaction to the increasing withdrawing from nature and dehumanization of the environment especially in towns. Plant growing in gardens, houses and flats brings the illusion of nature and different sensual experiences and associations connected. Therefore specialists for decorative plant growing more frequently use the term flower which gives a true picture of plant as an aesthetical object that serves also for practical use and considers its cultivating features. From horticultural aspect the term flower is superior to the term plant.

Plants in residential interiors and exteriors have cultural-aesthetic, architectonic and psychological function. At present also their usefulness becomes conspicuous in connection with growing of aesthetically attractive sorts of medicinal plants, herbs, vegetable and fruit in flats, on balconies and terraces. Their hygienic function, especially as to their effective influence on air quality in interiors, is a theme discussed mainly on general level. Scientific results of application of this knowledge in different types of interiors and complex evaluation as to the negative effects of plants (production of allergens, contents of toxic materials) are not well-known yet.

The environment for plants arrangement is artificial with specific thermal, light, climate and soil characteristics. Therefore, there are used predominantly exotic species. For optimal long term existence of flowers in the specific environment is necessary to adjust it so that the original natural requirements and the features of the interior are harmonized. Many plant groups need low winter temperature and higher air humidity that limits their application in a common interior. Thus they are grown in special types of environment, for example in glass cases, florariums, conservatories – their precursors were orangeries. Conservatories, in addition that they are an attractive broadening of the interior can be a suitable linking element with the exterior, for example with roof garden.

Plants in residential environment are more frequently grown in different decorative pots, containers or elevated flowerbeds with impermeable substratum. Substratum in pots is not natural soil – it is an artificial mixture of mineral and organic components or hydroponics environment, which represents a progressive modern growing technology.

Plants are able to convert a residential space into the oasis of peace, harmony and beauty – they provide this service for man for a long time. His duty is to recompense them – by ensuring the appropriate conditions and care or even by contributing to protection and improvement of their natural biotopes.

Dagmar Štefunková, Anna Jakábová

